

יום השנה ה-75 לשחרור מחנה הריכוז דכאו, ה-29 באפריל 2020

מסר וידאו של צ'רי דניאלס,

שליח מיוחד לעיניני השואה

במשרד החוץ של ארה"ב

בשנת 1933, מספר שבועות לאחר עליית הנאציזם-סוציאליסטים לשלטון בגרמניה, הוקם מחנה הריכוז דכאו. דכאו היה המחנה הראשון שהוקם ומהאחרונים ששחררו בשלב האחרון של המלחמה באירופה. הוא היה מחנה הריכוז שהיה קיים הזמן הארוך ביותר ומרכז אימונים לחיילי שמירה של האס.אס. הוא השתייך ל-40,000 מקומות הרדיפה של הנאציזם באירופה, בהם הושמדו חייהם של מיליוני גברים, נשים וילדים – ביניהם שישה מיליון יהודים.

ב-29 באפריל 1945 שחררו יחידות חיל-הרגלים של הצבא השביעי של ארה"ב את דכאו, שבוע אחד לפני סוף המלחמה באירופה. היחידות עברו חודשים של לחימה, לפני שהגיעו לדכאו. לפי זכרונות המעורבים בשחרור היה המראה שהחיילים מצאו לפנייהם באותו יום, דומה, או אף גרוע יותר מכל דבר שחוו בשדה הקרב.

באחד מימי אפריל המוקדמים ביקר גנרל דוויט ד. אייזנהאואר, שהיה מפקד צבאות הנצחון באירופה, במחנה ריכוז קטן הרבה יותר ששחרר אך זה זמן קצר לפני-כן. כשנאלץ להתמודד עם ההוכחות למעשי הזוועה של הנאצים שאינן ניתנות לביטול היה גם הוא מזועזע, נדהם ונרתע. הוא אמר: "החייל האמריקאי אולי לא ידע לשם מה הוא נלחם, אך לאחר שהוא ראה את מחנות הריכוז, הוא ידע נגד מה הוא נלחם."

גם שבעים וחמש שנים לאחר-מכן אנו עדיין עמלים לשם המטרה, שהנוראות של אותו זמן לא ישכחו. גרמניה של היום הינה פרטנר חזק במאמצים אלה. גרמניה מתמודדת עם ההיסטוריה של עצמה ולקחה על עצמה אחריות, לתת עדות על כך. אתר ההנצחה דכאו ליד העיר מינכן הוא רק דוגמא אחת לפעילות ענפה זו.

ההתגברות הבינלאומית של אנטישמיות היא מציאות, שאיננו יכולים להתעלם ממנה ואסור לנו להתעלם ממנה. כיצד שהנשיא טראמפ ביטא זאת בהצהרתו לימי הזיכרון לקורבנות השואה בשנת 2020: "אסור לנו לעולם לשכוח את האנטישמיות הנתעבת, את שנאת הגזע ואת האפליה, אותם עודדו השלטון הנאצי ועוזריהם ושהובילו אינספור בני האדם לגיטאות, מחנות ריכוז, אתרי הריגה ומחנות השמדה."

לשם כך נדרשים ממשלותינו ואזרחינו להרים את קולם, להתנגד להתגלעות שנאה וכל סוג חוסר סובלנות, אפליה ודעות קדומות. אנחנו חייבים זאת לקורבנות ולניצולי השואה ולכל קורבנות רדיפות הנאציונל-סוציאליסטים. ברוח זו אנו זוכרים ביום זה את מה שקרה אז, בהשתתפותנו ביום השנה ל-75 שנות שחרור דכאו.